

min Opfattelse vil den ogsaa blive en Ulykke for hele det øvrige Land. Men, da jeg har Ørdet, ønsker jeg i Korthed at berøre et Par Ytringer, som saaldt fra den høitærede Krigsminister. Den høitærede Krigsminister talte saa meget om de Sagkyndige, om, at man maatte rette sig efter de Sagkyndige, at det almindelige Vælgerfolk dog virkelig ikke kunde have nogen begrundet Mening om den Ting, men at det vistnok var de Sagkyndige, som ellers maatte afgjøre den. Men det forekommer mig, at der fra Krigsministeriets Side — og der kan jo egentlig ikke være nogen Tvivl derom — netop er lagt Vaand paa Udtalelser om denne Sag fra Sagkyndiges Side. Den tidligere Krigsminister, General Drejer, udtædte i sin Tid et Cirkulære — det var i Efteraaret 1877 — til Armeens Officerer, og dette Cirkulære er aldrig nogensinde, saa vidt man veed, blevet ophævet. Dette Cirkulære lød, saaledes som det blev oplæst af Finantsudvalgets Ordfører den 19de Februar 1878, saaledes: „Krigsministeriet ønsker, at Hærens Officerer og med dem Vigestillede afholde sig fra offentlig at udtale sig om militære Lovforslag og Bevillinger, der ere under Behandling i Rigsdagen, eller om besluttede militære Foranstaltninger, om Maaden, hvorpaa de iværksettes, eller om andre Forholdsregler og Bestemmelser, som i tjenstlige Anliggender træffes af Foresatte“. Altsaa, Krigsministeriet har jo selv fra tjenestgjørende Officerers Side udelukket enhver sagkyndig Udtalelse, som maatte gaa i en anden Retning end den, som Ministeriet ønsker. Naar det er Tilfældet, saa forekommer det mig, at man ikke med saa stor Føie kan paaberaabe sig Enighed mellem de Sagkyndige. — Men jeg vil sige et Andet med Hensyn til de Sagkyndige og lige overfor den høitærede Krigsministers Udtalelser om, at Vælgerfolket i sin Almindelighed, Lægfolk, ikke kunne dømmes om denne Sag, og det er dette, at medens jeg ikke i mindste Maade gjør eller kan gjøre Fordring paa at være sagkyndig paa militært Omraade, saa strækker min Bestedenhed sig dog ikke videre, end at jeg gjør Fordring paa at besidde nogen Sagkandskab paa andre Omraader. Jeg har imidlertid altid opfattet min og de Sagkyndiges Opgave at være den, ikke at sige: I skulle tro, at det er saaledes, fordi jeg siger det, og jeg er sagkyndig, men derimod at være den, at sætte Sagen saaledes ud fra hinanden, at lægge den saaledes frem, at den kan forstås og bedømmes af enhver Ikke-Sagkyndig, hvis Opmærksomhed man har. Dette er efter min Opfattelse netop de Sagkyndiges Opgave, ikke at forlange en Autoritetstro, men at udvilde og

fremstille Sagen saaledes, at den kan forstås af enhver Lægmand, hvis Opmærksomhed man har. Det var, hvad jeg vilde sige med Hensyn til den ærede Krigsministers Ytringer om de Sagkyndige og lige overfor det ærede Medlem fra Frederiksberg's Formening om, at man behøver at lægge Vaand eller at slaa af paa sin Overbevisning for at stemme for det foreliggende Forslag.

Krigsministeren (Bahlson): Jeg skal i Anledning af de Ytringer, der saaldt fra det ærede Medlem for Præsto Amt's 3die Valgfreds (Veth) med Hensyn til det tidligere Cirkulære gjøre opmærksom paa, at jeg tror, at det tidligere af mine Forgængere paa denne Plads er udtalt, hvad man mente var Betydningen af dette Cirkulære. Jeg har derfor anset det for uforholdt eiten selv at udtale mig derom eller gjøre Skridt for at tage det tilbage. Cirkulæret er ikke af nogen ret kraftig Form. Der staar: „Krigsministeriet ønsker“, det kommer altsaa i dette Dødblik an paa, om jeg ønsker. Og nu er jeg aldeles overbevist om, at der ikke er en eneste Officer i Hæren — dertil tror jeg, at de kjende mig godt nok — der tror, at jeg vil holde Sagkyndiges Mening tilbage. Dette Cirkulære kom frem i Anledning af min Ringhed. Det var mig, som den Gang skrev imod General Drejer, mod et Forslag, som han den Gang fremkom med, idet jeg optraadte som Sagkyndig paa et Omraade, hvor han var mindre sagkyndig. Men netop dette gjør, at jeg ikke har Grund til at tro, at Folk skulde anfse mig for at ville lægge noget stærkt Vaand paa en yngre eller ældre Kammerat, hvis han udtaler Noget imod mig. Dette frygter jeg ikke for. Jeg tvivler aldeles ikke paa, at det ærede Medlem har fuldstændig Ret, naar han sagde, at der var mange Omraader, hvorpaa han var sagkyndig; men her er kun Tale om militær Sagkandskab. Han har for saa vidt ogsaa Ret i, at den Sagkyndiges Opgave er at fremstille Sagen saaledes, at den kan forstås ogsaa af Ikke-Sagkyndige. Jeg tror, der er gjort ret respekttable Forsøg i den Retning. Kommissionsbetænkninger have været fremlagte til Gjennemlæsning, Udvalg have været nedsatte, der er blevet frebet mange populære Bjecer og holdt mange Foredrag derom, saa jeg tror, at de Sagkyndige have gjort, hvad man kan forlange. Sagen har ogsaa tidligere været forhandlet her, og der har været holdt Møde derom 6 Dage i Træk, saa jeg tror, der foreligger i den Henseende ganske respekttable Forsøg fra de Sagkyndiges Side